

บทที่ 1

บทนำ

การประกันภัยนั้นในปัจจุบันมีอยู่หลายประเภท ซึ่งเราสามารถที่จะแยกการประกันภัยได้ออกเป็นประเภทใหญ่ ๆ ได้ 2 ประเภท คือ การประกันชีวิตและการประกันวินาศภัยซึ่ง ธุรกิจการประกันภัยทั้งสองประเภท ก็มีการขยายตัวและได้รับความสนใจมากขึ้นกว่าในอดีต อันมีผลสืบเนื่องมาจากปัจจัยหลายประการไม่ว่าจะเป็น การเติบโตทางเศรษฐกิจที่ทำให้ประชาชนมีรายได้กันมากขึ้น รวมถึงการที่ประชาชนได้เห็นประโยชน์และมีความรู้จากการประกันภัย สาเหตุต่าง ๆ เหล่านี้ก็ล้วนเป็นสาเหตุที่ทำให้ธุรกิจการประกันภัยมีการขยายตัวอย่างรวดเร็วทั้งสิ้น ดังเช่นธุรกิจการรับประกันภัยรถยนต์ เป็นการดำเนินธุรกิจที่มีบทบาทสำคัญ การรับประกันภัยรถยนต์จะเป็นเพียงส่วนหนึ่งจากการประกันวินาศภัยซึ่งมีทั้งหมด 4 ประเภท ได้แก่ 1. การประกันอัคคีภัย 2. การประกันภัยชนส่งทางทะเล 3. การประกันภัยเบ็ดเตล็ด การประกันวินาศภัยในปัจจุบันได้มีบทบาทสำคัญยิ่งต่อการดำรงชีวิตของประชาชน หรือเรียกว่าได้ใกล้ชิดกับประชาชนครอบคลุมเกี่ยวกับการดำรงชีวิตของมนุษย์ในสังคมและมีผลกระทบต่อความเป็นอยู่ของคนในสังคม และประชาชนได้ให้ความสนใจมากที่สุด จะเห็นได้จากการทำกิจกรรมต่าง ๆ ในปัจจุบันส่วนใหญ่จะมีการผูกพันกับการประกันวินาศภัยทั้งสิ้น

การประกันภัยรถยนต์นั้น เป็นการประกันวินาศภัยประเภทหนึ่งซึ่งได้นำมาใช้กันอย่างกว้างขวาง เนื่องจากการดำเนินชีวิตประจำวันของประชาชนส่วนใหญ่ในสภาพสังคมในปัจจุบันนั้นรถยนต์เข้ามามีบทบาทสำคัญต่อการดำรงชีวิตประจำวันกันมากขึ้นหรือเรียกได้ว่า รถยนต์นั้นเป็นปัจจัยอย่างหนึ่ง และสำคัญต่อการดำรงชีวิตของประชาชนทุกหมู่เหล่า ไม่ว่าจะเป็นในสังคมเมืองหรือสังคมชนบท ที่ซึ่งเป็นส่วนช่วยให้มีความสะดวกสบายในการคมนาคมและเป็นสิ่งสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ แต่อย่างไรก็ตามการใช้รถยนต์ก็ต้องมักเผชิญกับภัยอันตราย อันเกิดจากเหตุการณ์ที่ไม่คาดคิดอยู่เสมอ เช่น อุบัติเหตุรถยนต์ชนกัน รถยนต์พลิกคว่ำ ไฟไหม้ ชนทรัพย์สินหรือบุคคลอื่น และการเสี่ยงภัยชนิดอื่น ๆ อีกมากมายซึ่งล้วนแล้วแต่จะก่อให้เกิดความเสียหายต่อชีวิต ร่างกาย ทรัพย์สินทั้งของตนเอง และหรือของผู้อื่น ภัยอันตรายต่าง ๆ เหล่านั้นเป็นสิ่งที่ยอมรับว่ายังไม่มีมาตรการใด ๆ ที่จะป้องกันได้โดยเด็ดขาด และเมื่อเป็นดังนี้ประชาชนจึงหาวิธีการที่จะเยียวยา หรือ

บรรเทาความเสียหายที่จะเกิดขึ้นกับตนเองหรือของผู้อื่น โดยการที่เข้ามาทำประกันภัยหรือการทำประกันวินาศภัยไว้กับบริษัทประกันภัยต่าง ๆ

ผู้ประกอบการธุรกิจประกันภัย จึงนับว่าเป็นธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับประชาชนด้านความปลอดภัยเป็นอย่างมาก ดังนั้นเมื่อธุรกิจประกันภัยจะมีความเจริญรุ่งเรืองหรือล้มเหลว ก็จะมีผลสะท้อนไปสู่ประชาชนผู้เอาประกันภัยโดยตรงด้วย ซึ่งแตกต่างจากกิจการหรือธุรกิจประเภทอื่น ๆ ที่สภาพการประกอบการธุรกิจดังกล่าวจะเป็นเช่นไร ก็จะมีผลกระทบต่อประชาชนไม่มากหรือโดยตรง ดังนั้นประชาชนส่วนใหญ่จึงมีความประสงค์ที่จะทำประกันภัยกัน หรือมีความไว้วางใจต่อผู้ประกอบการที่มีความมั่นคงเท่านั้น โดยมุ่งหวังที่จะได้รับความเชี่ยวชาญหรือบรรเทาความเสียหายที่จะเกิดขึ้นในอนาคต หากผู้ประกอบการใดที่ไม่สามารถที่จะให้ความมั่นใจแก่ประชาชน อาจเป็นเหตุต่าง ๆ กัน เช่น การบริหารงานที่ผิดพลาดไม่ว่าจะเป็นการกระทำใด ๆ ของตัวองค์กรนั่นเอง หรือมีสิ่งอื่นที่ได้กระทำจากภายนอกองค์กรทำให้ความมั่นคงขาดไปแล้ว ผลที่เกิดขึ้นก็ล้วนแล้วที่จะกระทบต่อประชาชนผู้เอาประกันภัยที่มีจำนวนมากได้รับความเสียหาย และยังมีผลกระทบต่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจของชาติ

ในปี พ.ศ. 2535 ประเทศไทยได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ประสบภัยจากรถ พ.ศ. 2535 ซึ่งเป็นกฎหมายที่กำหนดให้มีการประกันภัยรถยนต์ภาคบังคับ กล่าวคือ บังคับให้เจ้าของรถตามพระราชบัญญัติต้องทำประกันภัย ทั้งนี้ เพื่อคุ้มครองผู้ประสบภัยจากรถให้ได้รับชดใช้ค่าเสียหาย และได้รับค่าเสียหายเบื้องต้นที่แน่นอนและทันทั่วทั้งที่ตามที่ปรากฏในเหตุผลของประกาศใช้พระราชบัญญัตินี้ นับว่าเป็นพัฒนาการใหม่ของการประกันภัยรถยนต์ในประเทศไทยที่จะเข้ามามีบทบาทในการช่วยบรรเทาความเสียหายอีกรูปแบบหนึ่ง และจึงได้มีการพัฒนาการการประกันภัยรถยนต์ทั่วไปคือภาคสมัครใจควบคู่กันไป ทางด้านความคุ้มครองความปลอดภัย ทั้งทางด้านที่เกี่ยวข้องกับชีวิต ร่างกาย ทรัพย์สินต่าง ๆ เหล่านี้ และสิทธิบางอย่าง ให้เปลี่ยนจากการสูญเสียมาเป็นการประกันภัย ซึ่งเป็นการโอนความรับผิดชอบจากผู้เอาประกันภัยไปยังบริษัทผู้รับประกันภัย โดยผู้รับประกันภัยได้สัญญาว่า เมื่อมีการเสียหายเกิดขึ้นตามที่ได้ตกลงกันไว้ บริษัทจะจ่ายค่าเสียหาย หรือ “เอาความเสียหายอย่างใด ๆ บรรดาซึ่งพึงประมาณได้” คือ ความเสียหายนั้นต้องสามารถตีราคาได้จริง ใช้เงินจำนวนหนึ่งให้ในกรณีวินาศภัยเกิดขึ้นหรือในเหตุอื่นในอนาคต ดังที่ได้ระบุไว้ในสัญญาตามจำนวนที่รับประกัน

ดังนั้นประโยชน์ของการประกันภัยรถยนต์จะเห็นได้จากข้อความที่กล่าวมาแล้วว่า

1. มีการแบ่งเบาความเสียหายจากภัย ที่อาจเกิดขึ้นแก่กิจการมนุษย์โดยการเฉลี่ยภาระไปคนละเล็กละน้อยในระหว่างบุคคลจำนวนมาก แทนที่จะปล่อยให้ความสูญเสียตกอยู่แก่ผู้เคราะห์ร้ายที่ภัยเกิดขึ้นแก่เขาแต่ผู้เดียว

2. เมื่อมีการแบ่งเบาภาระได้เช่นนั้นก็ย่อมทำความแน่นอนให้แก่วงการค้า แม้ว่าจะเกิดอุปสรรคใดๆอย่างใด ก็จะไม่มีการล่มจมปั่นป่วนขึ้นโดยง่าย

3. ลดค่าใช้จ่ายหรือราคาแห่งการป้องกันการเสี่ยงภัย โดยรวมกิจการนั้นเข้าเป็นกิจการประกันภัย แทนที่จะต่างคนต่างทำการเพื่อป้องกันการเสี่ยงภัยของแต่ละคนไปตามลำพังตนเอง¹ แต่จากการที่ได้ทำการศึกษาพบว่าปัญหาและอุปสรรคในการประกันภัยรถยนต์มีหลายสาเหตุด้วยกัน หลายประการ เช่น

1. ขาดกำลังซื้อ และขาดความรู้ที่จะเล็งเห็นประโยชน์จากการทำประกันภัยของประชาชน

2. การขาดความเชื่อมั่นในระบบประกันภัยจะช่วยเยียวยาความเสียหายได้

3. ความเบื่อน่ายในระบบและข้อบังคับต่าง ๆ ที่ไม่เป็นมาตรฐานในการดำเนินการของบริษัทประกันภัย (Claim)

4. ความรู้ความสามารถของผู้ประกอบการเองยังไม่สามารถเป็นมาตรฐานได้ หรือยังขาดความรู้อย่างแท้จริง

5. การขาดความมั่นใจในฐานะความมั่นคงของบริษัทประกันภัย เนื่องจากการทุจริตของธุรกิจการประกันภัย ไม่ว่าจากบุคคลภายนอกที่กระทำการทุจริตหรือบุคคลในองค์กรนั้น ๆ เอง

ดังนั้น เมื่อมีปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้ บริษัทประกันภัยก็พยายามทำการแก้ไขส่วนที่บกพร่องไม่ว่าการให้ความรู้ด้านประกันภัยรถยนต์แก่ประชาชนและบุคลากรของตน การพัฒนาในระบบประกันภัยให้มีมาตรฐานมากขึ้น รวมถึงการระดมเงินทุนจากต่างประเทศเพื่อให้บริษัทมีฐานะความมั่นคงและให้ความมั่นใจต่อประชาชน ทั้งนี้ก็เพื่อที่จะทำให้มีการประกันภัยมากขึ้น ธุรกิจการประกันภัยรถยนต์ก็จะมีคามมั่นคงขึ้นเช่นเดียวกัน แต่ก็ยังมีปัญหาอย่างหนึ่งที่ยังไม่สามารถทำการแก้ไขให้หมดไปได้ แม้ว่าจะมีการช่วยเหลือกันไม่ว่าจะเป็นในภาครัฐหรือหน่วยงานหรือของบริษัทประกันภัยรถยนต์เองก็ตาม นั่นก็คือปัญหาการทุจริตการประกันภัยรถยนต์ หรือการฉ้อโกงประกันภัยรถยนต์ ซึ่งการกระทำดังกล่าวเป็นอาชญากรรมที่แฝงมากับการดำเนินธุรกิจนี้มาตลอดทุกยุคทุกสมัย ไม่ว่าสภาวะทางเศรษฐกิจของบ้านเมืองจะเป็นเช่นไร หรือความมั่นคงของบริษัทประกันภัยนั้น ๆ จะเป็นเช่นไร การฉ้อโกงประกันภัยรถยนต์ก็ยังมีอยู่และนับวันก็ยิ่งจะเพิ่มขึ้นและมากขึ้น

¹ จิตติ ดิงศภัทย์. (2543). กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยประกันภัย (พิมพ์ครั้งที่ 11 ปรับปรุงใหม่).

โดยที่อาชญากรรมเกี่ยวกับการฉ้อโกงประกันภัยรถยนต์นั้นวันจะเพิ่มขึ้น และทวีความรุนแรงมากขึ้นเรื่อย ๆ และการก่ออาชญากรรมนั้นสร้างความเสียหายเป็นจำนวนเงินมหาศาล ให้กับระบบเศรษฐกิจสังคมและประเทศชาติ และหลายครั้งที่การฉ้อโกงประกันวินาศภัยดังกล่าวนี้ทำให้เกิดความเสียหายต่อทรัพย์สินโดยความไม่จำเป็นและเมื่อมีการฉ้อโกงประกันภัยรถยนต์มากขึ้น อาจทำให้เกิดผลกระทบต่อความมั่นคงของบริษัทรับประกันภัยรถยนต์ถึงขนาดที่บางบริษัทนั้นได้ปิดตัวลง หรือมีการระดมทุนจากต่างชาติหรือแม้แต่การที่บริษัทต่างชาติ ได้เข้ามามีบทบาทในการรับซื้อหรือควบคุมกิจการการประกันภัยก็มีปรากฏให้เห็นอยู่เป็นจำนวนมาก หรืออาจจะกล่าวได้ว่าบริษัทประกันวินาศภัยที่จัดตั้งในประเทศไทยประมาณร้อยละ 80 มีต่างชาติเข้ามามีส่วนรวมในการดำเนินการหรือเป็นเจ้าของกิจการ เมื่อเป็นเช่นนี้ผลกระทบดังกล่าวก็อาจมีผลมาถึงต่อประชาชนอย่างรุนแรง ไม่ว่าจะเป็นบุคคลภายนอกที่ได้รับความเสียหายหรือบุคคลผู้เอาประกันภัยเอง ผลเสียที่อาจเกิดขึ้นนั้นมักจะอยู่ในรูปแบบต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการที่บริษัทปฏิเสธการจ่ายอย่างไม่เป็นธรรม โดยอาศัยเหตุข้อยกเว้นต่างๆ ซึ่งเป็นการอ้างที่ไม่สุจริตหรือเป็นการใช้วาทีศิลปะของพนักงานบริษัทประกันภัยเพื่อโน้มน้าวให้ผู้เอาประกันภัยเสียเปรียบ หรือมีการชดเชยค่าเสียหายที่น้อยกว่าความเป็นจริง และผลเสียก็ตกอยู่กับผู้เอาประกันภัยที่จะต้องรับผิดชอบเอง เช่นการอ้างว่าผู้เอาประกันภัยจะต้องมีส่วนรับผิดชอบในการเสียค่าใช้จ่ายในการดำเนินการของบริษัทในการลากรถยนต์ที่เกิดอุบัติเหตุไปยังซ่อมรถยนต์ หรือจะต้องเสียค่าชดเชยความเสียหายส่วนแรกในกรณีที่มีการเกิดอุบัติเหตุ ส่วนบุคคลภายนอกที่ไม่ได้มีส่วนเกี่ยวข้องอาจได้รับบาดเจ็บหรือเสียชีวิตหรือทรัพย์สิน ได้รับความเสียหายแต่ไม่ได้รับการเยียวยาได้ ดังนั้นการฉ้อโกงประกันภัยรถยนต์ปัญหาที่ควรได้รับการแก้ไขป้องกันและปราบปรามอย่างเร่งด่วน

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การฉ้อโกงประกันภัยรถยนต์นั้นแฝงกันอยู่ด้วยกันหลายรูปแบบไม่ว่าจะอยู่ในส่วนที่เป็นบุคลากรหรือบุคคลในองค์กรของบริษัทประกันภัยเอง เช่น การทุจริตของตัวแทนหรือนายหน้าที่มีหน้าที่ขายประกัน หรือแม้แต่พนักงาน เจ้าหน้าที่ของบริษัทประกันภัย และการฉ้อโกงประกันภัยโดยบุคคลภายนอก เช่น ตัวผู้เอาประกันภัย ผู้รับประโยชน์ และที่สำคัญและก่อปัญหารุนแรงคือ การกระทำการทุจริตของผู้เอาประกันภัย

การประกันภัยรถยนต์มีอยู่ 2 ประเภท ได้แก่ การประกันภัยภาคบังคับ (พ.ร.บ.) และการประกันภัยภาคสมัครใจ และการประกันภัยภาคสมัครใจก็สามารถที่จะเลือกทำประกันได้อีก 3 รูปแบบ จึงอาจจะกล่าวได้ว่าการประกันภัยรถยนต์ มีวิวัฒนาการที่ล้ำสมัย และได้พัฒนาเปลี่ยนแปลงความคุ้มครองความรับผิดชอบอยู่เสมอ ไม่ใช่เป็นการประกันภัยตามแบบประกันภัยทั่วไป หรือการ

ประกันวินาศภัย เท่านั้น แต่การประกันภัยรถยนต์เป็นการประกันวินาศภัยที่มุ่งคุ้มครองเงินความหมายของการประกันภัยและการประกันวินาศภัยดังกล่าว จะเห็นได้จากรูปแบบของสัญญาหรือความหมายและการตีความในสัญญาทางแพ่งก็มีความแตกต่างกันออกไป (จะกล่าวรายละเอียดต่อไป) ส่วนมาตรการต่างๆ ที่จะเอาผิดกับผู้ที่กระทำทุจริตมาลงโทษก็ย่อมมีความจำเป็นที่จะต้องพัฒนาเปลี่ยนแปลงให้ทันต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นและการพัฒนาของการประกันภัยรถยนต์เช่นเดียวกัน

ดังนั้นตามบทบัญญัติเฉพาะ คือความผิดฐานฉ้อโกงประกันวินาศภัย มาตรา 347² ซึ่งมีจุดบกพร่องมากมาย จนไม่อาจสามารถที่จะนำบทบัญญัติกฎหมายดังกล่าวมาบังคับใช้เพื่อลงโทษผู้กระทำความผิดได้อย่างครบถ้วน เมื่อเทียบกับรูปแบบของการประกันภัยรถยนต์ เช่นเดียวกับการตีความตามกฎหมาย มาตรา 347 ที่มุ่งความสำคัญที่ตัวทรัพย์สินที่เป็น “วัตถุที่เอาประกันภัย” จึงเป็นการที่ไม่สามารถนำบทบัญญัติดังกล่าวมาใช้กับความผิดที่เกิดขึ้นได้อย่างครบถ้วน เพราะการประกันภัยรถยนต์นั้น ยังมีการประกันภัยอีกรูปแบบหนึ่งคือการประกันภัยค่าเงิน นั่นคือ “มุ่งคุ้มครองความเสียหายต่อบุคคลภายนอก” ซึ่งไม่มีทรัพย์สินเป็นวัตถุที่เอาประกันภัย ตามความหมายของความผิดฐานการฉ้อโกงการประกันวินาศภัย หรือมีการตีความเฉพาะความผิดที่มีลักษณะการกระทำ โดย “การแก่งทำให้เกิดความเสียหาย” เท่านั้น แต่ความเป็นจริงการฉ้อโกงไม่ได้มีเฉพาะการที่ผู้เอาประกันภัยมีเจตนา หรือแก่งทำให้เกิดความเสียหาย แต่การทุจริตนั้นอาจกระทำภายหลังที่มีความเสียหายเกิดขึ้นจริงแต่ทุจริตภายหลัง เช่น การเปลี่ยนตัวผู้ขับขี่, หรือการทุจริตระหว่างการเรียกร้องค่าเสียหาย เป็นต้น

เมื่อมีการกระทำความผิดเกิดขึ้นแต่บทบัญญัติกฎหมายเฉพาะตามมาตรา 347 ไม่สามารถที่จะบังคับได้ จึงมีแต่มาตรการลงโทษผู้กระทำความผิดเพียงฐานฉ้อโกงทั่วไป ตามมาตรา 341³ ซึ่งเป็นบทบัญญัติการลงโทษผู้กระทำความผิดที่เบากว่า แต่ถึงอย่างไรก็ตามบทบัญญัติทั้ง 2 มาตรา ก็ล้วนแล้วแต่เป็นความผิดอันยอมความได้ ซึ่งไม่สมควรอย่างยิ่ง เพราะบริษัทประกันภัยถือว่าการทำธุรกิจ ที่มีผลกระทบต่อความปลอดภัยประชาชนหรือผ่าสุขแห่งสาธารณชนอย่างแท้

² ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 347 บัญญัติว่า “ผู้ใดเพื่อให้ตนเองหรือผู้อื่นได้ประโยชน์จากประกันวินาศภัย แก่งทำให้เกิดความเสียหายแก่ทรัพย์สินอันเป็นวัตถุที่เอาประกันภัยต้องระวางโทษ จำคุกไม่เกินห้าปี ปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ”

³ ประมวลกฎหมาย อาญามาตรา 341 บัญญัติว่า “ผู้ใดโดยทุจริตหลอกลวงผู้อื่นด้วยการแสดงข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิดความจริงที่ควรบอกให้แจ้ง โดยเจตนาและโดยมีมูลเหตุชักจูงใจโดยทุจริต และโดยการหลอกลวงดังว่านั้น ได้ไปซึ่งทรัพย์สินจากผู้ถูกหลอกลวง หรือบุคคลที่ตาม ท้า ถอน หรือทำลายเอกสารผู้นั้น กระทำความผิดฐานฉ้อโกง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกพันบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ”

จริง โดยมีผลกระทบต่อเศรษฐกิจของประชาชนเป็นจำนวนมาก มิใช่แต่เพียงคู่สัญญาที่มีการทำประกัน เพราะฐานะทางการเงินของผู้ประกอบธุรกิจประกันวินาศภัย เป็นปัจจัยอย่างหนึ่งที่เป็นตัวกำหนดความเกี่ยวข้องของสถานะความมั่นคงในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม และความผิฐานข้อโกงประกันวินาศภัย ตามมาตรา 347 ซึ่งเป็นความผิดที่เกี่ยวข้องกับความปลอดภัยและประโยชน์ส่วนได้เสียของประชาชน จึงไม่น่าจะเป็นความผิดอันยอมความได้ เพราะผลของการเป็นความผิดอันยอมความได้ ย่อมมีผลทางกฎหมายที่แตกต่างจากความผิดอาญาแผ่นดิน ในเรื่องอำนาจการดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิด เป็นต้น

การฉ้อโกงประกันภัยรถยนต์เป็นการกระทำความผิดที่กระทำได้ง่าย เนื่องจากขาดหน่วยงานที่ตรวจสอบการกระทำผิด ขาดกฎหมายที่บังคับเอาผิดกับผู้ที่กระทำความผิดได้จริงหรือการล่าช้าของกฎหมายที่เกี่ยวกับการฉ้อโกงประกันภัยรถยนต์ ดังนั้นจึงทำให้ผู้ที่กระทำความผิดแทนที่จะเกรงกลัวต่อความผิดที่ได้กระทำ กลับยังสามารถที่จะอ้างบทบัญญัติกฎหมายอื่นๆ บีบบังคับบริษัทประกันภัยให้จำต้องจ่ายค่าสินไหมทดแทนตามที่ได้กำหนดไว้ ซึ่งถ้าบริษัทประกันภัยใดไม่ปฏิบัติตามก็จะผิดกฎหมายฐานประวิงการจ่ายสินไหมทดแทน จึงเป็นสาเหตุทำให้บริษัทประกันภัยต้องสูญเสียเงินต่าง ๆ เหล่านี้แต่ละปีเป็นจำนวนกว่าหลายร้อยล้านบาท แต่อย่างไรก็ตามแม้จะต้องสูญเสียเงินจำนวนมาก ก็ยังไม่มีมาตรการใด ๆ ที่จะเอาผิดกับผู้ที่กระทำการทุจริตต่าง ๆ ทั้งหลายเหล่านี้ได้

จากการที่ได้กล่าวมานี้จะเห็นได้ว่า การกระทำความผิดเกี่ยวกับการฉ้อโกงประกันภัยรถยนต์ปัญหานี้จึงเป็นปัญหาที่สำคัญและควรมีการแก้ไขอย่างเร่งด่วน ซึ่งการแก้ไขประการที่สำคัญก็คือ การแก้ไขกฎหมายที่มีส่วนเกี่ยวข้องให้ออกมารองรับให้ทันกับเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นในปัจจุบันและให้เป็นรูปธรรมชัดเจนมีอัตราโทษที่เหมาะสม ซึ่งจะเห็นได้ว่าการฉ้อโกงประกันภัยรถยนต์นั้น ไม่เคยมีการฟ้องร้องต่อศาลกันอย่างจริงจังและไม่เคยปรากฏให้เห็นถึงบรรทัดฐานของคำพิพากษาศาลฎีกาตามมาตรา 347 แต่อย่างใด

การฉ้อโกงประกันภัยรถยนต์สามารถที่จะทำได้ทุกชั้นตอน ตั้งแต่การเริ่มทำประกันภัยจนกระทั่งถึงการชดเชยค่าเสียหาย ผลของการกระทำความผิดก็รุนแรงมากขึ้นดังจะเห็นได้จากการล้มเลิกกิจการประกันภัยรถยนต์ของบริษัทต่างๆ เช่น บริษัท รัดน โกสินทร์ประกันภัย จำกัด หรือการที่ต่างชาติเข้ามาควบคุมกิจการในบริษัทประกันภัย เช่น บริษัท นารายณ์ประกันภัย จำกัด หรือให้ต่างชาติเข้ามาถือหุ้นส่วน และที่ซ้ำร้ายก็มีอยู่หลายบริษัทที่ขอยกเลิกการประกันภัยรถยนต์ให้มีการประกันภัยประเภทอื่นแทน เพราะบริษัทดังกล่าวทั้งหลายเหล่านี้ขาดทุนกับกิจการประกันภัยรถยนต์เป็นเงินจำนวนมาก โดยเฉพาะบริษัทที่มีขนาดกลาง และขนาดเล็กที่มีการรับประกันรถยนต์จำนวนน้อย แต่กฎหมายได้บังคับว่ากิจการประกันวินาศภัยจะต้องมีการรับประกันรถยนต์ควบคู่กัน

ไปด้วย บริษัททั้งหลายต่าง ๆ เหล่านี้จึงอยู่ในสภาพต้องจำใจให้มีกิจการรับประกันภัยรถยนต์ จึงจำเป็นต้องว่าจ้างในส่วนของบุคลากรเป็นจำนวนมากในการดำเนินกิจการการประกันภัยรถยนต์ ดังนั้นบริษัทประกันภัยรถยนต์ที่มีขนาดกลางและเล็ก ก็มักจะจ้างบริษัทตัวแทนอื่น ๆ รับช่วงไป เช่น การให้บริษัทที่ทำการตรวจสอบอุบัติเหตุแทน ที่เรียกว่า “เซอร์เวย์” การกระทำโดยตัวแทนก็ยังเกิดปัญหาการทุจริตอีกมากมาย ไม่ว่าจะเป็นการที่ตัวแทนรับสินบนจากรยนต์คู่กรณีฝ่ายที่กระทำคามผิดแต่ไม่ได้ทำประกันไว้ และตกลงเปลี่ยนข้อเท็จจริงเหตุการณ์จากฝ่ายที่ต้องรับผิดชอบกลับเป็นฝ่ายถูกเพื่อให้ได้ประโยชน์จากบริษัทประกันภัย ทำให้บริษัทผู้รับประกันภัยจะต้องรับผิดชอบจัดซ่อมรถยนต์คันดังกล่าว ซึ่งแทนที่บริษัทประกันภัยจะได้รับประโยชน์ในการรับช่วงสิทธิเรียกร้องค่าเสียหายจากผู้กระทำคามผิด

เนื่องจากอุบัติเหตุเป็นเหตุการณ์ที่ไม่สามารถรู้ล่วงหน้าได้ ผู้เอาประกันภัยที่ประสบอุบัติเหตุสามารถแจ้งไปยังบริษัทตัวแทนช่วงดังกล่าวได้โดยตรง พนักงานตรวจสอบอุบัติเหตุขาดสามัญสำนึก และบริษัทผู้รับประกันภัยไม่มีหน่วยงานตรวจสอบเพราะบริษัทคนเป็นบริษัทขนาดเล็ก เป็นต้น

ดังนั้น การทุจริตการประกันภัยรถยนต์ จึงมีโอกาสดังเกิดขึ้นได้มากกว่าการทุจริตการประกันวินาศภัยประเภทอื่น ๆ ไม่ว่าจะเป็นการประกันอัคคีภัย การประกันภัยการขนส่ง การประกันภัยทางทะเล ซึ่งการประกันภัยต่าง ๆ เหล่านี้เมื่อมีอุบัติเหตุเกิดขึ้นจะต้องมีการตรวจสอบอย่างละเอียดถี่ถ้วน เช่นการประกันอัคคีภัย ต้องมีการตรวจสอบทางผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านของทางราชการ และการตรวจสอบของบริษัทประกันภัยผู้รับประกันภัยเอง แม้แต่การถือโกงการประกันชีวิต ปัจจุบันก็ทำการทุจริตได้ยากกว่าในอดีต เนื่องจากมีระบบการตรวจสอบและเงื่อนไขมากมาย ซึ่งปัจจุบันแทบจะไม่มีทุจริตปรากฏให้เห็น ดังจะเห็นได้จากการดำเนินกิจการประกันชีวิตได้มีการขยายตัวอย่างรวดเร็ว บริษัทประกันชีวิต ต่าง ๆ มีการแข่งขันกันอย่างมาก โดยเฉพาะมีส่วนลดหรือเปอร์เซ็นต์ ค่าคอมมิชชั่นให้กับตัวแทนขายเป็นจำนวนเงินที่สูง ผู้ที่ทำประกันได้รับประโยชน์น้อยกว่าความเป็นจริง ธุรกิจการประกันชีวิตจึงให้ความสำคัญต่อตัวแทนขายประกันเป็นอย่างมาก ซึ่งต่างจากการประกันภัยรถยนต์ถึงแม้ว่าจะมีการแข่งขันกันสูงแต่ลูกค้าส่วนมากก็เป็นลูกค้าเฉพาะกลุ่ม ลูกค้าจะเชื่อมั่นกับบริษัทที่มีขนาดใหญ่ และลูกค้าหรือผู้เอาประกันภัยมีโอกาสเลือกการทำประกันภัยหรือต่อรองกับบริษัทผู้รับประกันภัยได้ง่าย โดยเฉพาะบริษัทประกันภัยที่มีขนาดเล็กที่จำเป็นต้องแข่งขัน สัญญาการประกันภัยสิ้นสุดเพียงหนึ่งปีลูกค้าจึงต้องการได้รับประโยชน์สูงสุด ระบบตัวแทนขายจึงไม่สำคัญเท่ากับระบบการประกันชีวิต

สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ล้วนแล้วแต่ส่งผลกระทบต่อประชาชนโดยตรงทั้งทางชีวิต ร่างกาย ทรัพย์สิน ที่จะไม่ได้รับการชดเชยหรือชดใช้และสิ่งสำคัญที่สุดนั้นคือมีผลกระทบโดยตรงต่อ

เศรษฐกิจ สังคมของประเทศ ดังนั้นการถือโยงประกันภัยรถยนต์ เมื่อมีการกระทำความผิดเกิดขึ้น กฎหมายที่จะเอาผิดกับผู้ที่กระทำความผิดมีเพียงกฎหมายว่าด้วยการถือโยง มาตรา 341 และมาตรา 347 นั้น จึงไม่สามารถที่จะรองรับสภาพปัญหาต่าง ๆ เพียงพอได้ และความผิดดังกล่าวเป็นความผิด อันยอมความได้ ทำให้การบังคับใช้กฎหมายไม่สำเร็จผล อาชญากร ไม่เกรงกลัวกฎหมายทำให้มีการ ถือโยงประกันภัยรถยนต์อยู่เป็นจำนวนมากขึ้นเรื่อย ๆ ไม่สิ้นสุด ดังนั้นจึงสมควรมีการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายและหลักการต่าง ๆ ทั้งในทางปฏิบัติและทางเนื้อหา เพื่อให้ทันต่อเหตุการณ์ปัจจุบัน และอนาคตที่จะเกิดขึ้น ซึ่งโดยหลักสากลแล้วถือว่าการกระทำความผิดถือโยงประกันภัยรถยนต์ เป็นส่วนหนึ่งของการถือโยงการประกันภัย จัดว่าเป็น “อาชญากรรมทางเศรษฐกิจ” ที่สามารถส่งผลกระทบต่อภาคเศรษฐกิจของชาติโดยรวม และเนื่องจากการประกันภัยรถยนต์นั้นก็ถือว่าเป็น “เพียงสัญญาทางการค้า” (Commercial Contract) ซึ่งรัฐไม่สามารถเข้าไปเกี่ยวข้องได้ โดยให้เอกชน ประพฤติปฏิบัติต่อกันอย่างสมัครใจ รัฐจึงมีหน้าที่เพียงคอยกำกับดูแล ด้วยเหตุนี้เมื่อมีการกระทำความผิดในการถือโยงประกันภัยรถยนต์เกิดขึ้น รัฐจึงยังไม่มีมาตรการที่มีประสิทธิภาพเพียงพอเพื่อ ป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดทางเศรษฐกิจ โดยเฉพาะมาตรการที่เข้มแข็งพอที่จะควบคุมดูแลสถาบันประกันภัย เมื่อปราศจากการบังคับใช้กฎหมายที่เหมาะสมกับสถานการณ์เช่นนี้ ย่อม ทำให้อาชญากรอาศัยช่องโหว่ของกฎหมายดังกล่าวแสวงหาผลประโยชน์โดยที่รัฐไม่ควบคุมดูแล เอาใจใส่การกระทำของผู้มีอำนาจในทางธุรกิจที่เพียงพอ การหามาตรการที่เหมาะสมในการป้องกัน และปราบปรามในการถือโยงประกันภัยรถยนต์นั้น จะต้องอาศัยวิเคราะห์ตัวอย่างที่เกิดขึ้นว่ามีจุดบกพร่องในการบังคับใช้อย่างไร และศึกษามาตรการป้องกันและปราบปรามและผลที่บังคับใช้ของ ต่างประเทศเพื่อที่จะเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหานี้ในประเทศต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของวิจัย

วิจัยฉบับนี้ มุ่งศึกษาถึง

1. เพื่อศึกษาลักษณะของการทุจริตและถือโยงการประกันวินาศภัย ในส่วนของการประกันภัยรถยนต์โดยผู้รับประกันภัยที่อยู่ในรูปแบบต่าง ๆ
2. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคของการบังคับใช้กฎหมายที่มีอยู่โดยเฉพาะการถือโยงประกันวินาศภัยตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 347 และมาตรา 341 นำกฎหมายอื่น ๆ รวมถึงคำสั่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการประกันรถยนต์มาปรับใช้ให้เหมาะสม
3. เพื่อศึกษาความเหมาะสมในความคิดอันยอมความได้ และมาตรการในการลงโทษผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับการถือโยงประกันภัยรถยนต์

4. เพื่อศึกษาหาแนวทางการแก้ไขปัญหาเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ตลอดจนแนวในการปรับปรุงกฎหมายต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการฉ้อโกงประกันภัยรถยนต์

1.3 ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษานี้จะศึกษาถึงหลักเกณฑ์การทำสัญญาประกันภัยรถยนต์ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ศึกษาถึงการกระทำความผิดโดยผู้เอาประกันภัย มุ่งเน้นศึกษาถึงข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นจริงในสถานะของปัญหาสังคมมาวิเคราะห์กับสถานะของปัญหากฎหมายที่บังคับใช้และมาตรการในการลงโทษ รวมถึงอุปสรรคในการนำกฎหมายอาญาเกี่ยวกับฐานความผิดฉ้อโกงประกันวินาศภัยมาบังคับใช้มากน้อยเพียงใดกับสภาพปัญหาที่เกิดขึ้น

1.4 สมมติฐานของวิทยานิพนธ์

เนื่องจากการประกันภัยรถยนต์มีช่องทางที่จะทำการฉ้อโกง ได้ทุกขั้นตอนตั้งแต่การเริ่มทำสัญญา จนถึงสัญญาประกันภัยสิ้นสุด ซึ่งมีความแตกต่างจากการประกันภัยประเภทอื่น ๆ ซึ่งปัจจุบันการประกันภัยรถยนต์ก็มีการพัฒนา รูปแบบการประกันภัยมากขึ้นเป็น 2 ประเภท จึงทำให้การตรวจสอบต่าง ๆ เป็นไปได้ยากมากขึ้น โดยฝ่ายผู้กระทำความผิดขาดจิตสำนึก ต้องการประโยชน์จากการทำประกันภัยรถยนต์ และฝ่ายผู้รับประกันภัยเองก็ต้องการเบี้ยประกันจึงปล่อยให้มีการรับทำประกันอย่างง่าย ๆ ขาดสามัญสำนึกในการรับประกัน หวังผลประโยชน์ ทั้งที่ทราบถึงปัญหาเหล่านี้เป็นอย่างดีแต่ไม่มีการแก้ไขทำให้ฝ่ายที่กระทำโดยสุจริตเบื่อกว่าและคิดว่าตนเสียประโยชน์ เมื่อมีการกระทำความผิดเกิดขึ้นกฎหมายไม่สามารถที่จะเอาผิดกับผู้กระทำความผิดได้อย่างชัดเจน ดังนั้นการแสวงหามาตรการกฎหมายและการลงโทษที่เหมาะสมจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องดำเนินการ

ปัญหาที่เกิดขึ้นในการฉ้อโกงประกันภัยรถยนต์ในความเป็นจริงมีอยู่มากมายหลายรูปแบบจนไม่สามารถที่จะป้องกันหรือปราบปรามให้เห็นเป็นรูปธรรม ในส่วนของการดำเนินการของบริษัทประกันภัยเมื่อมีการพิสูจน์หลักฐานว่าเป็นการกระทำโดยฉ้อโกงประกันภัยรถยนต์ ในทางแพ่งบริษัทจะปฏิเสธการจ่ายค่าสินไหมทดแทน ส่วนในทางอาญาส่วนมากแล้วบริษัทประกันภัยจะไม่มีการดำเนินการอย่างใด ๆ ที่จะนำเอาตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษอย่างจริงจัง อาจจะทำให้เป็นการเสียเวลาและค่าใช้จ่าย ซึ่งการที่ไม่ลงโทษผู้กระทำความผิดดังกล่าวทำให้มีผลกระทบตามมาหลายอย่างมากมาย ไม่ว่าจะเป็นการที่ทำให้ผู้กระทำความผิดขาดจิตสำนึกและไม่เกรงกลัวที่จะกระทำความผิด กฎหมายที่นำมาปรับใช้กับความผิดก็ไม่สามารถที่จะบังคับได้และไม่มีความมาตรการลงโทษผู้กระทำความผิดอย่างเหมาะสม ความผิดฐานฉ้อโกงประกันวินาศภัย มาตรา 347 เป็นเพียง

บทบัญญัติกฎหมายที่ถูกลืมและการตีความเข้าไม่ถึงกับความคิดที่เกิดขึ้น เมื่อมีการกระทำความผิดเกิดขึ้นก็จะปรับความผิดเข้ากับความผิดฐานอื่น โกงทั่วไป ตามมาตรา 341 ซึ่งมาตรา 341 เป็นบทบัญญัติกฎหมายที่มีบทระวางโทษไว้เบากว่า มาตรา 347 ความผิดฐานฉ้อโกงประกันวินาศภัย ซึ่งเป็นบทเฉพาะของการประกันภัยรถยนต์ โดยสามารถที่จะทราบได้จากการที่มีบรรทัดฐานเป็นคำพิพากษาศาลฎีกาหรือคำสั่งการระงับข้อพิพาทโดยอนุญาโตตุลาการ เมื่อมีการกระทำทุจริตในการประกันภัยรถยนต์เกิดขึ้น มักจะปรับฐานความผิดจากการฉ้อโกงประกันวินาศภัย ให้เป็นเพียงกระทำโดย “ทุจริตไม่ถึงกับเป็นการฉ้อโกง” หรือปรับให้เป็นความผิดฐานฉ้อโกงทั่วไปเท่านั้น และความคิดตามมาตรา 341 และ 347 เป็นความคิดอันยอมความได้ ซึ่งไม่เป็นการสมควรอย่างยิ่ง อันเนื่องจากการทำธุรกิจประกันภัยรถยนต์ เป็นการทำธุรกรรมที่มีผลกระทบต่อความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชนหรือเรียกว่าเป็นความผิดสาธารณะ

จึงเป็นการที่สำคัญอย่างยิ่งที่จะได้มีการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการทุจริตการประกันภัยรถยนต์ ดังนี้

1. ควรมีการแก้ไขบทบัญญัติกฎหมายมาตรา 347 ให้เหมาะสมกับการประกันภัยรถยนต์ที่ได้พัฒนาไปตามสังคมและเหตุการณ์ปัจจุบัน

2. ควรมีการแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติกฎหมายมาตรา 341 การฉ้อโกงทั่วไปที่ความเสียหายมีผลกระทบต่อการประกันวินาศภัยให้เป็นความผิดฉกรรจ์และการกำหนดบทระวางโทษควรจะเท่าเทียมกับการกระทำความผิดฐานฉ้อโกงประกันวินาศภัย ตามมาตรา 347

3. ควรมีการกำหนดให้ความคิด ที่กระทำการฉ้อโกงเกี่ยวกับการประกันวินาศภัย เป็นความผิดอาญาแผ่นดิน

1.5 วิธีการศึกษาและวิจัย

วิจัยฉบับนี้ทำการศึกษา ดำเนินการค้นคว้าและวิจัยในเชิงลักษณะเอกสารหลักฐานต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการรวบรวมข้อมูลเอกสารที่เกี่ยวข้องทั้งภาษาไทยและจากหนังสือ วิทยานิพนธ์ บทความ วารสาร บทบัญญัติของกฎหมาย คำพิพากษาศาลฎีกาที่ใกล้เคียง ตลอดจนการสอบถามจากผู้ที่มีความเชี่ยวชาญในด้านการประกันภัยรถยนต์ และประสบการณ์ที่ผู้เขียนได้เรียนรู้มาจากการปฏิบัติงานจริง รวมถึงการศึกษาจากปัญหาและเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริงทั้งในอดีตและปัจจุบัน แล้วนำมาวิเคราะห์อย่างมีระบบและสรุปให้เห็นชัดเจนเพื่อเป็นแนวทางการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ต่อไป

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึง วิธีการทุจริตและขั้นตอนต่าง ๆ ในการฉ้อโกงประกันภัยรถยนต์โดยผู้เอาประกันภัย
2. ทำให้ทราบถึงปัญหาและอุปสรรคในการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวกับการฉ้อโกงประกันภัยรถยนต์
3. ทำให้ทราบถึงความเป็นไปได้ในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น และแนวทางในการใช้มาตรการในการลงโทษทางอาญา และการแก้ไขบทบัญญัติกฎหมายในความผิดอันยอมความได้ให้มีความเหมาะสมมากยิ่งขึ้น
4. ทำให้ทราบถึงแนวทางการที่จะแก้ไขปัญหาการทุจริตการประกันภัยรถยนต์ที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน